

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ)

QUALITY OF WORK LIFE OF GOVERNMENT TEACHERS AND EDUCATIONAL PERSONNEL IN ANUBANBANGKRUY (WATSRIPRAWAT) SCHOOL

دنุสรณ์ คும்สุข¹

DANUSORN KUMSUK

สงวน อินทร์รักษ์²

SANGAUN INRAK

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) 2) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ประชากรคือ ข้าราชการครูและบุคลากรในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 25 คน และครูอัตราจ้าง 9 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็น และการสนทนากลุ่มย่อย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ด้านการทำงาน ด้านส่วนตัวและด้านเศรษฐกิจ

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ประกอบด้วย 1) ด้านการทำงาน ควรมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ 2) ด้านส่วนตัว ควรมีการกระจายภาระงานให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในปริมาณที่เหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล 3) ด้านสังคม ควรสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน สนับสนุนการ

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาคสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ทำงานเป็นทีม และให้เกียรติซึ่งกันและกัน 4) ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรตามความเหมาะสม สนับสนุนให้มีการเก็บออมของบุคลากรในสถานศึกษา

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตการทำงาน

Abstract

The purposes of this study were to know 1) about the quality of working life of government teachers and educational personnel in Anubanbangkruay (Watsriprawat) and 2) about the quality of working life of government teachers and educational personnel in Anubanbangkruay (Watsriprawat). The population is personnel of Anubanbangkruay (Watsriprawat), which includes: 1 school director, 1 deputy school director, 25 government teachers, and 9 contract teachers. Opinion questionnaires and focus group discussions are used as research tools. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings indicated that:

1. The quality of working life of government teachers and educational personnel in Anubanbangkruay (Watsriprawat) is in high quality. When each aspect was considered, it was discovered that it was at a high level in all aspects. The arithmetic mean values were arranged in the following order: social, work, personal, and economic.

2. The guidelines for the development of the quality of working life of government teachers and educational personnel in Anubanbangkruay (Watsriprawat) should be taken to improve: 1) In terms of work, teachers and educational personnel should be encouraged to continue their professional development to increasing one's knowledge, ability, and developing one's own potential to perform optimally in school. 2) On the personal side, the workload should be evenly distributed among teachers and educational personnel and in accordance with everyone's abilities. 3) On the social aspect, school personnel should be encouraged to form positive relationships with their coworkers. encourage teamwork and mutual respect. 4) In terms of economics, personnel should be provided with appropriate welfare and support for personnel saving in school.

Keyword : Quality of Work Life

บทนำ (Introduction)

จากกระแสพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการจัดการการศึกษา ซึ่งทรงเน้นย้ำว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นสังคม วัฒนธรรม ล้วนแล้วแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายคือ “คน” ซึ่งการศึกษาก็เป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ดังพระราชดำริที่ทรงพระราชทานแก่ครูและนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 ว่า

“...การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจะพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ค่านิยม และ คุณธรรมของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดความเป็นพลเมืองที่ดี ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองของเรา ประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมจะทำได้ดีและสะดวก รวดเร็ว ...” (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2553)

สถานศึกษาเป็นองค์การสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเป็นมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้ บังเกิดขึ้น โดยความร่วมมือร่วมใจจากทรัพยากรบุคคลในทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ซึ่งคุณภาพของสถานศึกษานั้นต้องเกิดจากฝีมือของบุคลากรของสถานศึกษาในสถานศึกษาทั้งครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนจะต้องสร้างและพัฒนาคุณภาพของตน ให้มีความพร้อมที่จะใช้เพื่อประโยชน์ ในการพัฒนาคุณภาพศิษย์ คุณภาพนักเรียน หรือคุณภาพของสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นอันจะนำมาซึ่ง ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

คุณภาพชีวิตในการทำงาน จึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต ถ้าหากเวลาส่วนใหญ่ของชีวิตคนเรา ได้อยู่กับสิ่งที่ตนเองพอใจชีวิตนั้นก็จะมีคุณค่าและมีความสุข ในทางกลับกันหากชีวิตของคนเราส่วนใหญ่ต้อง ผจญกับงานที่น่าเบื่อ ไม่มีความเจริญก้าวหน้า ไม่มีความปลอดภัย ไม่มีเวลาให้กับครอบครัวก็จะเกิด ความเครียด ความกังวลความคับข้องใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเอง และบุคคลรอบข้างเมื่อคนเราต้องใช้เวลา ส่วนใหญ่อยู่กับการทำงาน ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน เพราะเชื่อว่าบุคลากร ที่มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีนั้นย่อมมีประสิทธิภาพของงาน

วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยและสามารถตอบปัญหาดังกล่าวได้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้กำหนด วัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล บางกรวย (วัดศรีประวัติน)
2. เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน)

วิธีการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ตามกรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานข้าราชการพลเรือนสามัญของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้แก่ 1) ด้านการทำงาน 2) ด้านส่วนตัว 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านเศรษฐกิจ ดังแผนภูมิที่ 1

คุณภาพชีวิตการทำงาน
1. ด้านการทำงาน
2. ด้านส่วนตัว
3. ด้านสังคม
4. ด้านเศรษฐกิจ

แผนภูมิที่ 1 ขอบเขตการวิจัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและการทำงาน กระแสใหม่ของการบริหารทรัพยากรบุคคล, (กรุงเทพฯ : แอร์บอร์น พรีส, 2550), 22-31.

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน อนุบาลบางกรวย(วัดศรีประวัตติ) ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 25 คน และครูอัตราจ้าง 9 คน รวมทั้งสิ้น 36 คน ไม่รวมผู้วิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ตามกรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการพลเรือน ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ด้านการทำงาน หมายถึง การมีสถานที่ทำงานที่มีสภาพแวดล้อมดี มีความปลอดภัย มีอุปกรณ์การทำงานเหมาะสม การมีผู้บริหารที่มีคุณภาพและคุณธรรม มีระบบการบริหารงานที่ดี มีการ

กระจายภาระงานอย่างเหมาะสม มีการทำงานแบบยืดหยุ่น มีข้อบังคับ ค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการทำงาน มีการบริหารทรัพยากรบุคคลโดยระบบคุณธรรม มีระบบก้าวหน้าที่ชัดเจน มีการบริหารผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ข้าราชการได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้รับการยอมรับ มีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี

2.2 ด้านส่วนตัว หมายถึง ข้าราชการมีความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและได้รับการส่งเสริมทางด้านสุขภาพที่ดี สุขภาพจิตดีเกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงานและความรู้สึกปลอดภัย ไม่มีความเครียดสะสมจากการทำงานที่มากเกินไปอันส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองและครอบครัว มีการพัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์

2.3 ด้านสังคม หมายถึง ข้าราชการมีความสัมพันธ์ที่ดีทุกระดับ ทั้งเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา มีความผูกพันกับองค์กร มีการสื่อสารภายในองค์กรที่ดี บุคลากรมีความเคารพซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมร่วมกันทั้งด้านนันทนาการ กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนราชการ ผู้ปกครอง และชุมชน

2.4 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ข้าราชการได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน มีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร รู้จักการบริหารจัดการการเงิน มีแหล่งทางการเงิน เพื่อขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย(วัดศรีประวัติ) ตามกรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีจำนวน 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scales) (Rensis Likert,1961)

2. การสนทนากลุ่มย่อย

การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติ) ประกอบด้วยประเด็นทั้ง 4 ด้านของคุณภาพชีวิตการทำงาน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้าน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อย

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน และครูที่ทำหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานบุคคล 3 คน และผู้วิจัย รวมทั้งสิ้น 6 คน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ลักษณะเป็นแบบประเมินชนิดจัดลำดับคุณภาพ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อให้มีความเหมาะสมครอบคลุมเนื้อหาในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น

ขั้นที่ 1 ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา เอกสาร คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการพลเรือนสามัญ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย โดยปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ โดยกำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีจำนวน 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Rensis Likert, 1961)

ขั้นที่ 3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โครงสร้างและรูปแบบ (Structure and Format) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถาม และเลือกคำถาม ที่มีค่า IOC เฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามกับโรงเรียนที่มีบริบทเดียวกัน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ข้าราชการครู และครูอัตราจ้าง จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.930

2. การสนทนากลุ่มย่อย

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้าน

ขั้นที่ 2 ออกแบบแบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) จากประเด็นต่าง ๆ ที่พบในผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมืออนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนำหนังสือไปส่งยังโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ที่เป็นประชากรที่ศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีหน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) จำนวน 36 คน ไม่รวมผู้วิจัย โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจัดทำข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำเครื่องมือแต่ละฉบับมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์
2. จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบรวบรวมคะแนนแบบสอบถาม
3. ลงรหัสข้อมูล นำไปคำนวณสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
4. เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามข้อมูลวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) สถิติที่ใช้ คือ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของน้ำหนักที่ได้มาเทียบเคียงกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best,1983)

3. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) จากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) ซึ่งได้ประเด็นจากคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย และผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูที่ทำหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานบุคคล 3 คน รวมผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทั้งหมด 6 คน

ผลการวิจัย (Results)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน)

ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) จำแนกรายด้านและภาพรวม โดยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ในภาพรวม

(N = 36)

ด้าน	คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน)	μ	σ	ระดับ
1	ด้านการทำงาน	4.46	0.45	มาก
2	ด้านส่วนตัว	4.24	0.45	มาก
3	ด้านสังคม	4.48	0.39	มาก
4	ด้านเศรษฐกิจ	4.07	0.62	มาก
รวม		4.31	0.37	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.39$) ด้านการทำงาน ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.45$) ด้านส่วนตัว ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.45$) และด้านเศรษฐกิจ ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.62$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ในช่วงระหว่าง 0.39 - 0.62 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติ)

จากการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย(วัดศรีประวัติ)รายด้าน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการทำงาน 2) ด้านส่วนตัว 3) ด้านสังคม 4) ด้านเศรษฐกิจ นำมาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตั้งแต่ตารางที่ 6 จนถึงตารางที่ 9 และใช้การวิเคราะห์ เนื้อหาจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด พร้อมทั้งนำไปทำการสนทนากลุ่มย่อย (focus group discussion) โดยเรียนเชิญผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ทำหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานบุคคล ซึ่งผลการวิเคราะห์แต่ละด้านสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการทำงาน

1) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการศึกษาดูงาน การอบรม หรือการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อใช้ในการปรับวุฒิ การศึกษา เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่

2. ด้านส่วนตัว

1) สถานศึกษาควรลดหรือกระจายภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน มอบหมายให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในปริมาณที่เหมาะสม ไม่ให้ภาระงานตกอยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมากเกินไป เนื่องจากการรับมอบหมายภาระงานที่มากเกินไปจะทำให้เกิดความเครียดสะสม และส่งผลกระทบต่อการทำงานชีวิตประจำวันของครู ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว

2) สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร เช่น การออกกำลังกายประจำ สัปดาห์ รวมไปถึงการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

3. ด้านสังคม

1) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาสในการแสดงความสามารถ และรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย สนับสนุนการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น

2) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นของตนเองในการจัดกิจกรรมหรือในการประชุมต่างๆ เพื่อเพิ่มแนวทางและวิธีการปฏิบัติที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้บุคลากรยังรู้สึกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการประชุม นั้น ๆ อีกด้วย

4. ด้านเศรษฐกิจ

- 1) สถานศึกษาควรจัดค่าตอบแทนหรือจัดสวัสดิการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรเมื่อมาปฏิบัติหน้าที่นอกเวลาราชการตามความเหมาะสม
- 2) สถานศึกษาควรสร้างแนวทางการจัดสรรเงินเดือนหรือค่าตอบแทนให้เพียงพอต่อภาระการใช้จ่ายของบุคลากรเท่าที่เป็นไปได้
- 3) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการเก็บออมของบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคลากรทำอาชีพเสริมในช่วงนอกเวลาราชการ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน)” สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ด้านการทำงาน ด้านส่วนตัว และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ด้านการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดีต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต รมรื่น สวยงาม และมีความปลอดภัย รองลงมาคือ บุคลากรได้รับคำชมเชยหรือรางวัลจากผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อมีการปฏิบัติงานที่ได้ผลดีเป็นประจำ และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุด คือ มีการสนับสนุนให้ศึกษาต่อเพื่อปรับวุฒิหรือเพิ่มพูนความรู้

1.2 คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ด้านส่วนตัว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ โรงเรียนทำให้บุคลากรมีความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ รองลงมาคือ บุคลากรมีห้องทำงานที่สะอาด อุดหนุนเหมาะสมและมีแสงสว่างที่เพียงพอ และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุด คือ มีความเครียดจากงาน จนส่งผลต่อตนเองและครอบครัว

1.3 คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ด้านสังคม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลข

คณิตมากที่สุด คือ บุคลากรมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ รองลงมาคือ บุคลากรมีความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกของโรงเรียน และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุด คือ บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

1.4 คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมตามความเหมาะสม รองลงมาคือ สวัสดิการที่ได้รับจากโรงเรียนเหมาะสมตรงกับความต้องการของบุคลากรและข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุด คือ ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการตามความเหมาะสม

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ตามแบบสอบถามทั้ง 4 ด้าน มีข้อย่อยแต่ละด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำกว่าด้านอื่น จึงนำมาเป็นปัญหาในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ทำหน้าที่ในฝ่ายบริหารงานบุคคล ได้เสนอแนวทาง ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ด้านการทำงาน คือ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการศึกษาดูงาน การอบรม หรือการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และสนับสนุนให้ครูได้เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ด้านส่วนตัว คือ สถานศึกษาควรลดหรือกระจายภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน มอบหมายให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในปริมาณที่เหมาะสม ไม่ให้ภาระงานตกอยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมากเกินไป และควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร เช่น การออกกำลังกายประจำสัปดาห์ รวมไปถึงการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ด้านสังคม คือ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาสในการแสดงความสามารถและรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย

2.4 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) ด้านเศรษฐกิจ คือ สถานศึกษาควรจัดค่าตอบแทนหรือจัดสวัสดิการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรเมื่อมาปฏิบัติหน้าที่นอกเวลาราชการตามความเหมาะสม สร้างแนวทางการจัดสรรเงินเดือนหรือค่าตอบแทนให้เพียงพอต่อภาระค่าใช้จ่ายของบุคลากรเท่าที่เป็นไปได้

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อทราบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ด้านการทำงาน ด้านส่วนตัว และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกๆด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำชัย เสนากิจ (กำชัย เสนากิจ , 2561) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตาทานต์ คงเดชาชาญ (จินตาทานต์ คงเดชาชาญ, 2556) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) เป็นรายด้าน พบว่า

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ด้านสังคม มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ และระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ บุคลากรมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ รองลงมาคือ บุคลากรมีความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญต่อความเชื่อมั่นของบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนการดำเนินงานและสร้างขวัญและกำลังใจ ส่งผลให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาลี และคณะ (Ali and other , 2003) ได้ศึกษาวิจัยคุณภาพชีวิตของข้าราชการ ในประเทศญี่ปุ่นโดยติดตามและศึกษาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตและสังคมผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีเป้าหมายและเข้าใจว่าตนเองต้องการอะไร และมีความรู้สึกว่าตนเองได้ทำงานที่มีคุณค่า จะสามารถจัดการกับปัญหาหรือสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตได้ดี จึงเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าคนอื่น

รองลงมา คือ คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ด้านการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ และระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุด คือ โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดีต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต ร่มรื่น สวยงาม และมีความปลอดภัย รองลงมาคือ บุคลากรได้รับคำชมเชยหรือรางวัลจากผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อมีการปฏิบัติงานที่ได้ผลดีเป็นประจำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้มีความร่มรื่น สวยงาม นอกจากนี้ยังสนับสนุนการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีด้วยการกล่าวชมเชย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรชา อุดม (อรชา อุดม , 2562) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนวัดห้วยเหินยว “ปัญสิริวิทยา” จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครู คือ โรงเรียนควรรักษาความสะอาด และดูแลอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานเสมอ และผู้บริหารควรมีการให้ค่าตอบแทน ซึ่งอาจเป็นในรูปแบบของขวัญกำลังใจ จากการปฏิบัติงานที่เป็นความรู้ ความสามารถพิเศษ

สำหรับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย(วัดศรีประวัตติ) ด้านส่วนตัว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ และระดับมาก จำนวน 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุด คือ โรงเรียนทำให้บุคลากรมีความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ รองลงมาคือ บุคลากรมีห้องทำงานที่สะอาด อุดมภูมิเหมาะสมและมีแสงสว่างที่เพียงพอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยและความสะดวกสบายของครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน มีการจัดสรรพื้นที่ส่วนตัวสำหรับพักผ่อนจากความเหนื่อยล้าในการสอนและการปฏิบัติงาน มีห้องทำงานที่เหมาะสมและมีแสงสว่างเพียงพอต่อการทำงาน ปราศจากสิ่งซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพกายและใจของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวรส สันป่าแก้ว (เสาวรส สันป่าแก้ว , 2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนบ้านมาบตาพุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนบ้านมาบตาพุด ด้านสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุด คือ คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมตามความเหมาะสม รองลงมาคือ สวัสดิการที่ได้รับจากโรงเรียนเหมาะสมตรงกับความต้องการของบุคลากร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของสถานะทางการเงินตลอดจนการดำเนินชีวิตของบุคลากรในสถานศึกษา มีการจัดสวัสดิการเพิ่มเติมให้แก่บุคลากรตามความเหมาะสม มีแหล่งทางการเงินเพื่อช่วยเหลือบุคลากรที่เกิดปัญหา ส่งผลให้บุคลากรรู้สึกได้รับความมั่นคงในชีวิต และทรัพย์สิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิชชา ทองชาวนา (วรวิชชา ทองชาวนา , 2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการ

พัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการพลเรือนตามหลักพุทธธรรมในจังหวัดพิจิตร ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการพลเรือนจังหวัดพิจิตรส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านหนี้สิน

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติ) มีดังนี้ 1) ด้านการทำงาน สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการศึกษาดูงาน การอบรม หรือการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทั้งนี้ เพราะการศึกษาดูงาน การอบรม หรือการสัมมนาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ส่งผลให้บุคลากรสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ 2) ด้านส่วนตัว สถานศึกษาควรลดหรือกระจายภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน มอบหมายให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในปริมาณที่เหมาะสม ทั้งนี้ เนื่องจากการรับมอบหมายภาระงานที่มากเกินไปจะทำให้เกิดความเครียดสะสม และการทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานที่มากเกินไปส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของครู 3) ด้านสังคม สถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้ ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีการเปิดโอกาสในการแสดงความสามารถ เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาสามารถดำเนินการเป็นไปด้วยความราบรื่น 4) ด้านเศรษฐกิจ สถานศึกษาควรจัดสวัสดิการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรเมื่อมาปฏิบัติหน้าที่นอกเวลาราชการตามความเหมาะสม สร้างแนวทางการจัดสรรเงินเดือนหรือค่าตอบแทนให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายและสนับสนุนให้มีการเก็บออมของบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรชา อุดม (อรชา อุดม , 2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนวัดห้วยเหนียว “บุญสิริวิทยา” จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โรงเรียนวัดห้วยเหนียว “บุญสิริวิทยา” จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ 1) ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ผู้บริหารควรมีการปรับเพิ่มค่าตอบแทนในกรณีที่ทำงานล่วงเวลาหรือวันหยุด ซึ่งอาจเป็นในรูปแบบของขวัญกำลังใจ จากการปฏิบัติงานที่เป็นความรู้ความสามารถพิเศษ 2) ด้านสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะและปลอดภัย โรงเรียนควรรักษาความสะอาด และดูแลอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานเสมอ 3) ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ครูควรได้รับการอบรมที่ตรงกับความรู้ตนเอง 4) ด้านความเจริญก้าวหน้าและสวัสดิภาพ ผู้บริหารควรมีการกระจายงานที่มีความเหมาะสมและเท่าเทียมกัน 5) ด้านการบูรณาการทางสังคม ผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6) ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน ครูทุกคนควรมีสติเสรีภาพทางด้านความคิดและการทำงานอย่างเต็มที่ 7) ด้านจังหวะชีวิต ควรมีการจัดเวลาให้เหมาะสมทั้งด้านการทำงาน สังคม และครอบครัว 8) ด้านความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชุมชน ควรมีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ในการทำกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

จากการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานให้มีประสิทธิภาพในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการทำงาน ควรมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่
2. ด้านส่วนตัว ควรมีการกระจายภาระงานให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในปริมาณที่เหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล
3. ด้านสังคม ควรสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน สนับสนุนการทำงานเป็นทีม และให้เกียรติซึ่งกันและกัน
4. ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรตามความเหมาะสม สนับสนุนให้มีการเก็บออมของบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษา
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กำชัย เสนากิจ. (2561) “คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.” วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี 15,1 (กรกฎาคม - กันยายน 2561): 245-252.
- จินดา กานต์ คงเดชาชาญ. (2556) “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาลใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครปฐม.” วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 3, 2 (มกราคม - มิถุนายน 2556): 24-32.

วรวิษา ทองชานนา.(2560) “แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการพลเรือนตามหลักพุทธธรรมในจังหวัด
พิจิตร.” **วารสารวิชาการธรรมทรรสน์** 17, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2560): 203-210.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, (2553) “พระราชดำริด้านการศึกษา”,
วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 30, 2 (กรกฎาคม 2553)

เสาวรส สันป่าแก้ว, (2559) “คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนบ้านมาบตาพุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา), 79.

อรชา อุดม. (2562) “คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนวัดห้วยเหนียว “บุญสิริวิทยา” จังหวัด
กาญจนบุรี.” **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร** 10, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562):
1005–1017.

Ali Nasermoaddeli, and other, (2003) Associations between sense of coherence and
psychological work characteristics with changes in quality of life in Japanese Civil
Servants: a 1-year follow-up study. *Industrial Health*, 41, 236-241.

John W. Best, (1983) *Research in Education*, 4th ed. (Englewood cliffs: Prentice Hall,
Inc.), 190.74.

Rensis Likert, (1961) **New Pattern of Management** (New York: McGraw – Hill Book Company),

